

Vaie Riigihangete Vaidlustuskomisjonile

Esitajad: Biotööd OÜ, OÜ Moscote, Hankeosakond OÜ, Huki OÜ

Esitamise kuupäev: 11.03.2025

Hanke viitenumber: 287798

Hanke nimi: „Istutustööd Kirde piirkonnas 2024“

Hankija: Riigimetsa Majandamise Keskus (RMK), reg: 70004459

Hankija kontaktisik: Katrin Ametmaa, katrin.ametmaa@rmk.ee , rmk@rmk.ee

Hankija esindaja: vandeadvokaat Aarne Akerberg, aarne@advokaat.ee

Vaidlusmenetlusse kaasatud kolmas isik: Tallinna Vangla, Agu.Rillo@just.ee , talv.info@just.ee

TÄIENDAVAD SEISUKOHAD

1. Täiendavad seisukohad seoses Tallinna Vangla kvalifitseerimisega

1.1 05.03.2025 Vakole saadetud vastuses täpsustab Tallinna Vangla, et pakkumise esitas vanglateenistuse ettevõtluskeskus. Vanglate ettevõtluskeskuse kodulehel (<https://vanglateenistus.ee/ettevotluskeskus-stoveman>) on kinnitatud, et see loodi alles 2024. aastal. Seega ei saa hankija kvalifitseerida teiste pakkujatega võrdsetel alustel Tallinna Vangla vanglate ettevõtluskeskust, kuna tal puudus hankedokumentides nõutud miinimumkäive hanke avaldamise hetkel. 2024. aastal avaldatud hankele ei saanud vanglate ettevõtluskeskusel olla ühtegi lõppenud majandusaastat ega sellest tulenevalt ka nõutud käivet

1.2 Alternatiivselt leiab vaidlustaja, et RHAD-is on sätestatud: „Pakkuja viimase kolme majandusaasta, mis on käesoleva riigihanke algamise ajaks lõppenud, netokäive peab olema kokku vähemalt 3 000 eurot iga pakutava mahu kohta.“ Tallinna Vanglal ei ole majandusaasta aruande esitamise kohustust, mistõttu jääb vaidlustajale arusaamatuks, millisel alusel on hankija Tallinna Vangla pakkumuse kvalifitseerinud. Vaidlustaja seisukohalt ei jäta RHAD hankijale võimalust seda nõuet mitmeti tõlgendada.

Näiteks on hankija (vaide Lisa 21) märkinud pakkuja Huki OÜ kvalifitseerimata jätmise põhjendustes, et kontrollib majandusaasta käibeid äriregistrist. Kui hankija on Tallinna Vangla käivet mingil muul viisil kontrollinud ja leidnud, et see vastab nõutud lõppenud majandusaasta netokäibele (mida vaidlustaja peab ebaõigeks), on hankija sellega pakkujaid ebavõrdselt kohelnud. Sellisel juhul oleks pidanud hankija võrdse kohtlemise printsiipi järgides küsima täiendavat netokäibe infot ka OÜ Moscote, Hankeosakond OÜ ja Huki OÜ kohta. Seda hankija ei ole teinud.

1.3 Vaidlustajale ei olnud teada, et Tallinna Vangla oli juba 2024. aastal RMK-le istutustööde teenust osutanud. Seda kinnitab ka Tallinna Vangla viidatud asjaolu, et antud leping on RMK poolt tunnistatud asutusesiseseks kasutamiseks Avaliku teabe seaduse (AvTS) § 35 lg 1 p 17 alusel.

Vaidlustaja mõistab loogikat, et kaks riigiasutust võivad omavahel kaubaturul väiksemahulisi otselepinguid sõlmida, et täita Tallinna Vangla struktuuriüksuse põhikohustust – pakkuda vangidele tööd. Küll aga on täiesti vastuvõetamatu olukord, kus tõenäoliselt ilma hanketa saadud lepingutest keelatud konkurentsieelise saadud vahendite toel asub üks riigiasutus ettevõtjatega konkureerima samasisulistel riigi teise asutuse hangetel.

1.4 Ei ole eluliselt usutav ning vaidlustaja ei leidnud ka Tallinna Vangla täpsest eelarvest kinnitust sellele, et kõik juba vaites välja toodud istutustöödeks vajalikud vahendid on Tallinna Vangla soetanud ettevõtlustuludest. Istutustöödeks on vajalikud laopinnad, sõiduvahendid töötajate transportimiseks ning treilerid (kaubikud) taimede veoks. Tegemist on märkimisväärset finantsvõimekust eeldavate investeeringutega.

Vaidlustajal ei olnud võimalik leida näiteks informatsiooni selle kohta, et Tallinna Vangla vanglate ettevõtluskeskus oleks omandanud mõne katastriüksuse ettevõtlustuludest saadud vahendite eest ning püstitanud sinna hankija poolt nõutud taimede ladustamiseks nõuetekohase lao. Vaidlustaja on kindel, et Tallinna Vangla kasutab riigieelarveliste vahendite eest soetatud vara antud hanke esemeks oleva teenuse pakkumisel.

1.5 Vaidlustaja jääb kindlaks oma esialgsele seisukohale, et Tallinna Vangla ei osale käesolevas hankes eraettevõtetega võrdsetel tingimustel ning saab riigieelarveliste vahendite kasutamise toel keelatud konkurentsieelise.

2. Täiendavad seisukohad seoses hankija esindaja 05.03.2025 vastusega

2.1 Hankija esindaja väidab oma vastuse punktis 5, et hankija on kasutanud RHS § 95 lg 4 p 8 alusel oma kaalutlusõigust. Vaidlustaja jääb seisukohale, et hankija ei ole RHS kohaselt rakendanud oma kaalutlusõigust kõigi pakkujate suhtes ühetaoliselt, mistõttu on pakkujaid ebavõrdselt koheldud. Vaidlustaja ei nõustu hankija esindajaga, et samadel hankest kõrvaldamise asjaoludel oleks hankijal õigus kõrvaldada osa pakkujaid, samal ajal teised siiski kvalifitseerida.

2.2 Hankija esindaja väidab oma vastuse punktis 6, et kõik RHS § 95 lg 4 p 8 eeldused (hankija esindaja loetleb kolm eeldust) on Biotööd OÜ puhul täidetud. Vaidlustaja ei nõustu selle väitega. Vaites on detailselt koos tõenditega välja toodud, et hankija ise põhjustas kõik Biotööd OÜ-le ebaõiglaselt ette heidetud rikkumised, kuna ei täitnud VÕS-s sätestatud ning sõlmitud töövõtulepinguga võetud kohustusi Biotööd OÜ ees. Seetõttu jääb vaidlustaja samale seisukohale ka hankija esindaja väidete osas, mis on esitatud punktides 6.2, 6.3, 8.3, 8.4 ja 12.2.

2.3 Hankija esindaja väidab oma vastuse punktis 6.1, et raietööd (ehk valgustusraie) olid Biotööd OÜ põhitegevuseks lepingu /121 alusel. Vaidlustaja ei nõustu selle seisukohaga. Täiendava seisukoha Lisa A (AvTS § 35 lg 1 p 17 märkega) esimesel lehel on esitatud lepingu /121 tööajagraafik 2024. aastaks, kus tööliikidena on märgitud MUH (metsauuenduste hooldamine) kokku 185 hektaril ja VA (valgustusraie) 115 hektaril. Raietööd hõlmavad ainult VA ehk valgustusraiet, nagu nimigi viitab. Metsauuendustööd on olnud lepingute sõlmimise hetkest (detsember 2021) kuni 2025. aastani alati mahuliselt

suuremad kui raietööd. 2024. aastal oli MUH tööde maht 60,87% suurem kui valgustusraietööde maht, mistõttu ei saa raietöid pidada Biotööd OÜ põhikohustuseks antud lepingu raames.

2.4 Hankija esindaja väidab oma vastuse punktides 7, 10.3 ja 13 taas, et hankijal on kahtlus Biotööd OÜ suutlikkuses korraldada istutustöid ning et istutustööd nõuavad paremat organiseerimisvõimekust. Vaidlustaja on need väited vaide esitamisel korduvalt ümber lükanud. Samuti jääb vaidlustajale arusaamatuks, milles täpselt seisneb hankija hinnangul organiseerimisvõimekuse erinevus istutustööde ja raietööde vahel. Vaidlustaja on juba vaide esitamisel toonud välja olulise erinevuse tööjõu kättesaadavuse osas – tööjõuturul on saadaval täiesti erinev hulk inimesi, kes sobivad kas raietöödeks või istutustöödeks. Seetõttu ei ole need kaks tööliiki ei oma olemuselt ega organiseerimisvõimekuse vajaduselt omavahel võrreldavad. Lisaks rõhutab vaidlustaja veelkord, et Biotööd OÜ on olnud mitme aasta jooksul hankija jaoks usaldusväärne partner istutustöödel ning ei ole kunagi põhjutanud hankijale neid hüpoteetilisi probleeme, mida hankija esindaja oma vastuse punktis 10.3 loetleb.

2.5 Hankija esindaja väidab oma vastuse punktides 11.3 ja 11.4 üllatuslikult, et hankija ei tea, keda vaidlustaja silmas peab. Vaidlustaja arusaama järgi ja hankija hankeotsuste kinnitustekstide kohaselt on hankija kontrollinud kõigi pakkujate pakkumuste vastavust RHAD nõuetele. Vaidlustaja täpsustab, et viitab üksnes hankija enda ja pakkujate vahel sõlmitud lepingute raames tehtud trahvidele ja lepingute lõpetamistele. Kasutades riigihangete registri otsingusüsteemi, leidis vaidlustaja kiiresti mitu lepingut, mille hankija on lõpetanud, sealhulgas Edela istutustööde 2025 hankes edukaks tunnistatud Janno Toropiga (reg.: 11217895) sõlmitud leping viitenumbriga 245269. Janno Toropi kinnitusel ja vaidlustajale teadaolevalt koostas RMK 2023. aastal otsuse, millega määrati Janno Toropile trahv lepingu tagatisraha ulatuses ning leping lõpetati. Vaidlustajale teadaolevalt on Janno Toropil lisaks veel lõpetatud lepinguid, mille suhtes ta ei ole lõplikult nõustunud määratud sanktsioonidega.

Hankija otsuste kvaliteeti ja seaduslikkust illustreerib ka järgmine juhtum: RMK kõrvaldas „Istutustööd Edela piirkonnas 2024“ hankest (viitenumber 287244) Osaühing Railmari (reg.: 16742656), kes esitas pakkumused viiele hankeosale (suurusjärg 10 töömahtu), põhjendades kõrvaldamist RHAD-is nõutud käibe puudumisega. Samal ajal tunnistas RMK sama pakkuja edukaks „Istutustööd Kagu piirkonnas 2024“ hankes (viitenumber 287794), kuigi Railmari oli sealgi teinud pakkumused viiele hankeosale. See tähendab, et sama pakkuja osales kahes erinevas RMK istutustööde hankes samaaegselt, samas mahus ja potentsiaalselt sama edukalt, kuid ühe piirkonna hankes kontrolliti tema RHAD vastavust ja teises mitte.

Hankija esindaja väide, et hankija võib menetlusökonomika põhimõtte alusel vabalt valida, milliste pakkujate puhul kõrvaldamise aluseid kontrollida ja milliste puhul mitte, on vaidlustajale vastuvõetamatu. Vaidlustaja on seisukohal, et hankija peab vastavalt RHS sätestatule kõiki pakkujaid kohtlema võrdsetel alustel. Hankija avaldas hankeotsused alles 38 päeva (sh 29 tööpäeva) pärast pakkumuste avamist, mistõttu oli tal enam kui piisavalt aega kontrollida kõigi pakkujate vastavust hanketingimustele. Vaidlustaja kogemus näitab, et riigihangete registri lepingute otsingusüsteemi kasutades kulub vähem kui viis minutit, et leida ühe ettevõtte lõpetatud lepingute otsused. RMK õigus- ja hangeteosakond on kõik need vaidlustaja poolt viidatud trahvid, lepingu lõpetamised ja hankeotsused ise koostanud ja seega ei saa olla käesolevaga vaidlust, et hankija just kui ei teaks milliseid pakkujaid vaidlustaja

silmas peab. Seega ei ole õigustatud väide, et hankijal puudus aeg või ressurss (menetlusökonoomika) kõigi pakkujate võrdsuse kontrollimiseks.

3. Vaidlusmenetluse kulud.

Vaidlustajal puuduvad peale tasutud riigilõivu muud kulud.

Vaidlustaja leiab, et kuna nii hankija kui ka kaasatud kolmas isik on riigi (või riigi tulundusasutused), millel mõlemal on oma õigusstruktuuriüksus, siis tuginedes kohtupraktikale (Haldusasjad: 3-22-370, 3-22-124 ja 3-22-395), palub vaidlustaja jätta kõik menetluskulud osapoolte endi kanda.

Juhul kui vaidlustuskomisjon leiab, et vaie on osaliselt või täielikult põhjendatud, palub vaidlustaja tasutud riigilõivu hüvitamist vaidlustuskomisjoni poolt määratud ulatuses.

4. Lisad

Lisa A -121BiotöödOÜ2024tööajagraafik_hinnaraamistikud_nõuded_isikukaitsevahenditele_0

Lugupidamisega,

Biotööd OÜ, OÜ Moscote, Hankeosakond OÜ, Huki OÜ

Hannes Kiipus

Kõikide ettevõtete juhatuse esimees ja seaduslik esindaja

/allkirjastatud digitaalselt/